

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:	SECRETARIS:	PENNINGMEESTER:	REKENING:
A. VAN ISEGHEM	J.B. DREESEN	J.F. FALISE	750-9109554-54 of
IJzerstraat 1	Rode Kruisstraat 4	H. Serruyslaan 78/19	000-0788241-19
8400 OOSTENDE	8400 OOSTENDE	8400 OOSTENDE	

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 18 Nr. 9 september 1989

VOOR DE INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER, ZIE DE LAATSTE BLADZIJDE.

SEPTEMBER - ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkring "De Plate" heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot een voordracht met dia's en ander documentatiemateriaal die doorgaat op

donderdag 28 september 1989 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr Colenstraat 6

Onderwerp : OOSTENDE ALS VESTINGSTAD; gebastioneerd bolwerk en kringstelling (1575-1865)

De spreker : Dr. ir. P. LOMBAERDE, Docent H.A.I.R.

De stad Oostende was vanaf het begin van haar verdedigingswerken (einde 16de eeuw) niet te isoleren van haar omgeving. Haar dichte ligging nabij de zee, de talrijke omliggende kreken en polders, en de verbindingen met het binnenland waren vanuit militair oogpunt dwingende voorwaarden om het gebastioneerd symsteeem van de stad, samen met een geheel van omringende forten en schansen uit te bouwen.

Drie belangrijke fasen in deze militaire evolutie van de stad Oostende zullen geanalyseerd worden :

- de stad rond 1600 als gebastioneerde plaats; de betekenis van haar omliggende forten en schansen; toepassingen van het oud- en nieuw Italiaans vestingssteeem;
- de verdere uitbouw van Oostende als vestingplaats tijdens de 17de en 18de eeuw; toepassingen van Vaubans opvattingen over vestingbouw;
- de plannen tijdens de Franse Overheersing om Oostende als een kringstelling uit te bouwen; toepassingen van het verdedigingssteeem van Montalembert.

Reeds vóór de stad Oostende ca. 1865 ontmanteld werd, had zij haar evenwichtige uitbouw als vestingplaats verloren. Haar positie paste niet meer in de 19de eeuwse uitbouw van het Belgische verdedigingsapparaat.

Aangezien het de eerste maal is dat de heer LOMBAERDE voor onze Kring spreekt mogen wij niet nalaten hem aan ons publiek voor te stellen.

- geboren op 12 mei 1948 te Lier;
- burgerlijk ingenieur architect, K.U. Leuven, 1973
- doctor in de Stedebouw en Ruimtelijke Ontwikkeling, I.I.S.R.O., 1982
- docent aan het Hoger Architectuur Instituut van het Rijk, Antwerpen; cursussen theorie van de architectuur en de stedebouw
- docent aan het Postgraduaat Monumentenzorg, Antwerpen; cursus Geschiedenis van de Stadsontwikkeling
- ondervoorzitter van de Simon Stevinstichting (sinds 1985)
- specialiteit : stedebouw, architectuur en vestingbouw in de Franse Periode in de Zuidelijke Nederlanden; stedebouw van thermale en balneaire kuuroorden; evolutie van de marine-arsenalen in Europa voor de periode 1790-1830.

Dit belooft eens te meer een hoogst interessante avond te worden voor de geschiedenis van Oostende. Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos ook voor niet leden. Men zegge het voort en wij rekenen op uw aanwezigheid.

J.B. DREESEN

OCTOBER I - ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkring "De Plate" heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot een namiddagvoordracht met dia's en ander documentatiemateriaal die doorgaat op

donderdag 12 oktober 1989 om 15 uur

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colenstraat 6.

Het onderwerp : OOSTENDE IN HET ARCHIEF VAN SIMANCAS

De spreker : de heer J.B. DREESEN

Meer dan tweehonderd jaar (1496-1706) werd onze geschiedenis gekoppeld aan die van Spanje. Het is dan ook normaal dat een groot deel van de archiefbescheiden uit deze periode en met betrekking tot onze streken in Spanje is opgeslagen. Dit gebeurde vanaf de eerste helft van de 16de eeuw (onder Keizer Karel) op een zeer deskundige wijze in Simancas, een klein stadje in centraal Spanje op een tiental kilometers van Valladolid.

Verleden eeuw probeerden Belgische geschiedkundigen een overzicht te krijgen van wat daar vergaard zat. Het is echter slechts in deze eeuw dat professor VAN DURME systematisch ging uitpluizen wat er met betrekking tot ons land in Simancas verzameld zat. Zijn bevindingen publiceerde hij tot nog toe in vier volumineuse delen.

Vanmiddag krijgt U enig inzicht in wat dit archief bevat voor de heem-, geschied- en familiekundige uit Oostende en omstreken. Onze secretaris, de heer DREESEN, die een regelmatig bezoeker en correspondent is van Simancas zal U dit op een deskundige wijze uit de doeken doen.

Zoals altijd is de toegang vrij en kosteloos en zijn ook de niet-leden van harte welkom. Men zegge het voort.

J.P. FALISE

DE JUISTE LIGGING VAN DE KERK VAN SINTE-CATHARINA-WEST

door J.B. DREESEN

Bij een recent nazicht van de "Kaarten en Plannen" in het Rijksarchief Brugge troffen we onder het nummer 490 een partiële kaart aan van de Sinte-Catharinapolder. Deze kaart is niet genaamtekend noch gedateerd.

Na vergelijking bleek ze echter : of een voorafgaandelijke schets of een gedeeltelijke copie te zijn van de CAERTE FIGURATIEVE VAN DE SINTE CATHARINAPOLDER getekend door HEEMS en MAELSTAF in 1751.

Kaart nummer 490 heeft, in vergelijking met voornoemde kaart, de bijzonderheid dat de kerken van STENE en SINTE-CATHARINA-WEST er op staan aangeduid. Een eerste vaststelling is dat de beide kerken op deze kaart nauwkeurig oost-west georiënteerd staan. Dit pleit voor de nauwkeurigheid van weergave door de tekenaar en/of landmeter.

Na controle met een hedendaagse kaart, op basis van de Steense dijk, bleek dat de kerk van Stene nauwkeurig getekend werd op de plaats waar ze nu staat. Voor de Sinte-Catharinkerker kon deze controle, uiteraard, niet gedaan worden. De juistheid van de positie van de kerk van Stene is echter een argument om aan te nemen dat ook de kerk van Sinte-Catharina-West op haar juiste plaats getekend staat.

Wij maakten een schets van de kaart nummer 490, die we reduceerden tot de schaal van het kaarten-ensemble bestaande uit de Heems en Maelstafkaart van de Sinte-Catharinapolder uit 1751 en een op doorzichtig papier gereproduceerde hedendaagse kaart van hetzelfde gebied, ensemble dat onlangs door het GRAFISCH BEDRIJF LAMMAING, samen met de Ommeloper van het gebied en een bijgaande tekst, werd uitgegeven.

De vergelijking van deze drie kaarten situeerde de kerk van Sinte-Catharina-West in de hoek gevormd door de linkerkant van de Broederlijkheidstraat en de rechterkant van de Dr. Verhaeghestraat.

Een tweede proef waarbij de afstand van de Leffingestraat en de Stuiverstraat gemeten werd, met de roedenschaal op de kaart, tot het centrum van de kerk gaf hetzelfde resultaat.

De hiervoor aangeduide plaats is deze waarvan men sedert geruime tijd vermoedde dat de kerk er moet gestaan hebben. Deze vermoedens zijn gebaseerd op een reeks vermeldingen in oudere teksten en op een reeks vondsten die men tot nog toe op die plaats deed.

We zetten deze vermeldingen en vondsten nog even op een rijtje teneinde een totaalbeeld te krijgen van wat er tot nog toe over de plaats, waar deze kerk stond, geweten is.

a. De NIEUWEN OMMELOPER VAN DEN POLDER VAN SINTE-CATHARINE (1) situeert het kerkhof van Sinte-Catharine zeer nauwkeurig op het uiteinde van twee stukken grond in het achtste begin. Uit een oudere Ommeloper blijkt dat het kerkhof rond de kerk lag (2).

De schuine richting van de huizen nr. 4 en nr. 6 in de Broederlijkheidstraat geeft de richting aan waarin de "Smalle partije van de Cappelrie van de eerste messe van Oostende" lag.

b. Kaart nummer 490 dateert waarschijnlijk van omstreeks 1750 of iets later in de tweede helft van de 18de eeuw. Op dat

ogenblik was de plaats van de kerk van Sinte-Catharina-West nog nauwkeurig getekend want BOWENS (3) (en met hem VLIETINCK) vermeld dat in zijn tijd (1792) de "fondamenten en verscheyden grafplaatsen en hun zerken" nog te zien waren.

- c. Architect HOUTEKIET (4) bouwt in 1930 zijn huis in de Broederlijkheidstraat nr. 4 en vind hierbij geraamten en delen van zwaar metselwerk.
- d. de heer BORGERS, garagehouder in de Honoré Borgerstraat vond in 1951 (en ook 25 jaar vroeger) bij graafwerken op het uiteinde van zijn garage geraamten, schedels en oud metselwerk in moefen (5). Het uiteinde van zijn garage reikt tot aan de tuinen van de huizen in de Broederlijkheidstraat.
- e. de heer ROSSEEL (6) vindt bij graafwerken, in 1965, in de tuin van het huis nr. 60 in de Dr. Verhaeghestraat een grafsteen uit 1483 en in de tuin van het huis nr. 56 delen van zerken, oud metselwerk en skeletten.
- f. In september 1983 maakte een ploeg op initiatief van E.H. VANDESOMPELE (7) een proefsleuf in de tuin van huis nr. 56 in de Dr. Verhaeghestraat en vindt er geprofileerde bakstenen, bakstenen met een vierkant grondplan, moefen en lichtgrijze leisteen. Al deze stukken zijn nog te zien in de Sinte-Godelievekerk.

Voegen wij hierbij de nauwkeurige plaatsbepaling van de kerk volgens de aanduidingen op nummer 490 van "Kaarten en Plannen" uit het Brugse Rijksarchief dan maakt dat een totaal van zeven referenties.

Dit laat ons toe, met een zeer grote mate van zekerheid, te zeggen dat de kerk van Sinte-Catharina-West in of nabij de hierboven beschreven hoek gestaan heeft.

Het zou dan ook belangrijk zijn dat, in de toekomst, alle graafwerken in deze omgeving van dichtbij gevolgd worden.

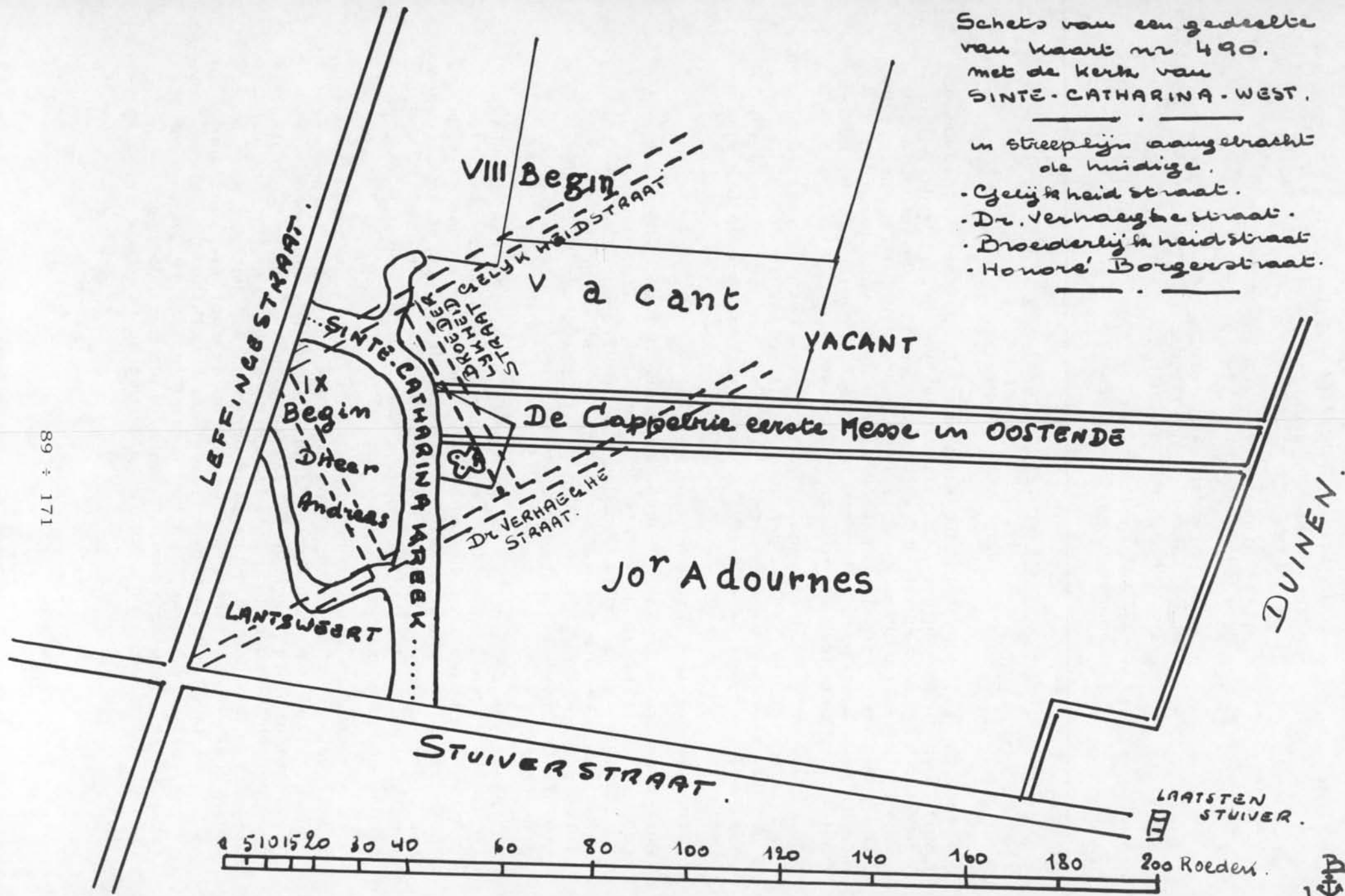
Verwijzingen

1. Nieuwen Ommeloper van den Polder van Sinte-Catharina gelegen bij de stad Oostende, Nieuwe bedijkt en bevarst ten jaere 1746. Rijksarchief Brugge of recente facsimile uitgave door het Grafisch Bedrijf Lammaing te Oostende. Achtste begin, negende en tiende paragraaf.
2. Ommeloper 's Heer Woutermansambacht. 1559. Onder Watering Blankenberge nr. 517. Rijksarchief Brugge.
3. Jac. BOWENS. Nauwkeurige beschrijving der oude en beroemde zeestad Oostende. Brugge 1792. deel II blz. 106 (aantekening).
Edw. VLIETINCK. Het oude Oostende en zijn driejarige belegering. Oostende 1897. blz. 35.
4. J.B. DREESEN-G. VAN DAMME. Geschiedenis van een parochie te Oostende. Oostende 1984. blz. 13 tot 19.
5. De Zeewacht 9-2-1951.
6. G. ROSSEEL. In Tijdschrift De Plate, october 1974. blz. 11 en 12.
7. E. COOLS. In Tijdschrift De Plate 1984. blz. 100.

Schets van een gedeelte
van kaart nr 490.
met de kerk van
SINTE-CATHARINA-WEST.

in streeplijn aangebracht
de huidige.

- Gelykheidstraat.
- Dr. Verhaeghestraat.
- Broederlijkheidstraat.
- Honore' Burgerstraat.

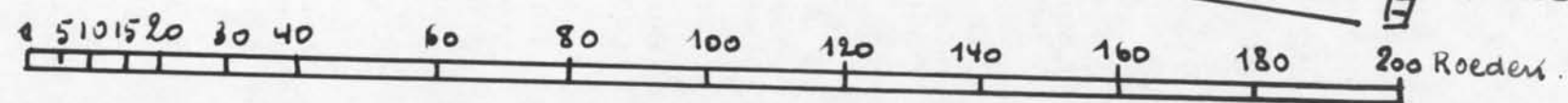
VIII Begin

IX Begin
Dheer
Andreas

2 cant

YACANT

DUINEN.

89 ÷ 171

Over de Sinte-Catharina-West parochie zie ook :

a. J.B. DREESEN. Meer over het ontstaan van de Sinte-Catharinaparochie. In het Tijdschrift De Plate. Jaargang 1987. blz. 277-278.

Sinte-Catharina-West. Tijdschrift De Plate. Jaargang 1988. blz. 159 tot 164.

Sinte-Catharina-West (1222-1584). Grenzen en oppervlakte. In het Tijdschrift De Plate. Jaargang 1988. blz. 188 tot 194.

b. Jan COOPMAN. Sinte-Catharina-West. In het Tijdschrift De Plate Jaargang 1988. blz. 267.

WAS OOSTENDE ZÓ REVOLUTIONAIR IN 1789 ?

door Ivan VAN HYFTE

Graag pik ik in op de uitnodiging van J.B. DREESEN (Platenummer 88/84) om enig speurwerk te verrichten over een periode waar zo weinig over gepubliceerd werd : Oostenrijks Oostende in het verzet. Zelfs PASQUINI rept er geen woord over. En toch is 1789, zowel nationaal als internationaal een datum van primordiale rang. Kijk maar naar de Franse uitgeverij die dit jaar uitpakken met hun "glorieuze" Révolution Française !

De eigentijdse bronnen, zoals een "Print - Cronike van Vlaanderen" van J. BOTTELGIER, Antwerpen 1790, zijn zó geduid dat je er niet veel mee kunt aanvangen. Prima, lijkt me, het werk "André Van Iseghem, Bourgmestre et maire d'Ostende", uitgegeven bij Siffer, Gent, 1894.

Laten wij het scenario starten, juli 1789.

Burgemeester André VAN ISEGHEM (aangesteld 1 mei 1788) was onder een weinig gelukkig gesternte gestart : een allesbehalve klimaat van sociale vrede, de proviand geraakte uitgeput en op de markt was bijna geen graan meer te vinden. Het schepencollege besliste zelfs premies toe te kennen aan al wie het graan naar Oostende bracht. Ook de tol aan het ponton (inning op het graan) werd afgeschaft.

De inname van de Bastille te Parijs (14 juli 1789) en de Luikse revolutie tegen de autoritaire prinsbisschop zal de oproerige geest wel aangewakkerd hebben : Oostende verneemt hoe de vlam in de pan slaat want in oktober 1789 lijden Oostenrijkse troepen een bloedige nederlaag te Turnhout. Hendrik VAN DER NOOT... Frans VONCK... kolonel VANDERMEERSCH... Wie kent ze nog uit de vaderlandse geschiedenis ?

De Oostendenaars blijver er al met al kalm bij, behalve de Oostenrijkse generaal, graaf DE RINDSMAUL. Die laat onze burgemeester in een bijzondere vergadering zijn college bijeenroepen waar hij verklaart niet meer te kunnen instaan voor de verdediging van de stad, zonder de gewapende corporaties. Het College vindt dit niet opportuun en de koppige generaal wil het dan maar op eigen houtje doen : kanonnen worden op de fortificaties geplaatst wat nogal opschudding verwekt onder de bevolking. De dekens (doyens) van de corporaties, met aan het hoofd VAN ISEGHEM protesteren tegen nutteloos bloedvergieten en stellen voor de poorten te openen. RINDSMAUL gaat toch in op de wensen en schikt zich in

zijn lot : hij trekt er met zijn garnizoen van onder.

Op 13 november staat vóór de poorten van Gent een patriottenleger o.l.v. prins DE LIGNE en 4 dagen later zijn ze meester van Brugge, waar ze geen tegenkanting ondervinden. Nog wat later is Oostende aan de beurt waar ze goed worden onthaald ; een Comité en een burgerwacht wordt geïnstalleerd maar het Stadsmagistraat blijft in functie.

Ofschoon VAN ISEGHEM in die periode vaak naar de Staten van Vlaanderen moet, blijft zijn prestige onder de mensen en weet hij vrede, rust en vooral orde te bestendigen.

Maar ondertussen gebeurt heel wat op het internationaal politiek forum. De verdeeldheid onder de nationalistische leiders (Vonckisten tegen Statisten), de dood van keizer Jozef II (10-2-1790), de beloften gedaan door zijn broer-opvolger Leopold I en de desorganisatie van het patriottenleger verzwakken het nieuw regime. In plaats van zich op de eerste plaats te bekommeren om de inrichting van de nieuwe onafhankelijke staat (naam = Verenigde Belgische Staten, cfr. USA) voerden de Statisten een echte terreur door. Benden boeren geleid door hun parochiale overheid plunderen de huizen van de Vonckisten. Van spanningen binnen onze stad heb ik weinig of niets teruggevonden. Er was wel het planten van de vrijheidsboom of op 24 oktober 1790 een solemnele hoogmis met Te Deum om de verjaardag te vieren, maar persoonlijk meen ik dat Oostende nooit in de roes van de revolutie heeft geleefd. Het zijn vooral de omstandigheden die tot de feiten hebben geleid.

Op 2 december 1790 komt de kommandant van de bezetting met het Stadsmagistraat overeen om de soldaten met een paspoort te laten vertrekken en de gilden en andere gewapende burgers de strategische plaatsen te bezetten.

Op 11 december 1790 was het zover. Keizerlijke troepen bestaande uit 4 à 500 man voetvolk, 200 jagers en 300 huzaren brengen de stad terug onder het huis van Oostenrijk. De enige vrees die de Oostendenaars hadden, was de ongemakken van de kazernerij van vreemde troepen en de lasten die daaruit voortvloeien.

VAN ISEGHEM trekt naar Brugge om er met generaal graaf DE BAILLET-LATOUR te onderhandelen over de modaliteiten van bezetting en logement van soldaten en officieren. Die krijgt op 12 december een warm onthaal bij de stadspoorten waar hij de sleutels van de stad, opgeborgen in een zwart velouren zakje met goud geborduurd, in ontvangst neemt. Klokken, carillon en avondverlichting maken de stemming compleet....

Oostendes vrees voor vreemde troepen was helemaal niet ongegrond, zoals later bleek. MUSCAR... de Continentale Blokkade... de republikeinse oorlogen... Bonaparte, dit alles bij een nieuwe VRIJHEIDS(?)boom.

En VAN ISEGHEM ? Na 37 jaar de Oostendse schuit te hebben geloofst doorheen Oostenrijkse, patriottische, Franse, Pruisische en Engelse aanwezigheid stierf hij op 3 december 1815.

HET HEEMMUSEUM IS IN DE MAAND SEPTEMBER DAGELIJKS (behalve op
dinsdag) GEOPEND VAN 10u TOT 12 u EN VAN
15u TOT 17u

EEN BEZOEK OVERWAARD ! ! !

door François COOPMAN

De oorlog 1914-18 was een wereldramp die ook voor onze vissers nare gevolgen had. De meeste Oostendse vissersvaartuigen weken uit naar Frankrijk en Groot-Brittannië waar zij in zeer moeilijke omstandigheden hun beroep uitoefenden. Niet alleen de natuurelementen maar ook de vijandelijke akties eisten hun tol.

In ons heemmuseum zijn er twee voorwerpen tentoongesteld die ons het verblijf van de Oostendse vissersvloot in de vreemde herinneren; nl. een foto van de "Ibis III" gemeerd in de haven van Milford Haven (1) en ingericht als opleidingsschip voor de Ibis leerlingen alsook een zilveren sigarettendoos die de volgende inscriptie draagt : "Aan kapitein Pieter PINCKET om zijn moedig gedrag op 13 december 1917 - De Redersvereniging voor Belgische Zeevisscherij".

Dit moedig gedrag is als volgt te boek gesteld : "Den 13 december 1917 ging met volle kracht een vijandelijke onderzeeër tegemoet en door zijne bedaarde handelwijze verplichtte hij deze te duiken". Kapitein PINCKET ontving ook dankbetuigingen vanwege Vice-Admiraal H. DARE, maritiem bevelhebber van het district Milford Haven. Ook Léon ALLARY (2), matroos, assistent kanonnier, werd schriftelijk bedankt (zij bijlage).

P. PINCKET was kapitein van de Oostendse stoomtreiler (in de volksmond "visbak") O.131 "John" (3) een van de treilers van de rederij "Pêcherie à vapeur" (de P.V.) die in de loop van september 1914 Oostende verliet en via Folkestone (4) naar Milford Haven, gelegen aan de Zuidkust van G.B., stoomde. In de loop van het jaar 1917 werd het vaartuig, tesamen met nog vijf andere "visbakken" en na lang aandringen van de Redersvereniging (5) bewapend met een 12 pond kanon (6). De bemanning werd opgenomen in de "Special Fishery Reserve", een onderafdeling van de "Royal Naval Reserve" en zij waren onderworpen aan de marine tucht. Een Britse marine reserveofficier werd ingescheept in hoedanigheid van "Fighting Commanding Officer" (7) alsook een matroos kanonnier van de "Royal Navy". Léon ALLARY, matroos, werd aangeduid als assistent kanonnier. De gewapende "visbak" had als taak het beschermen van een vijftal vissende vaartuigen die steeds in de nabijheid van hun beschermer moesten vissen. Van zodra een vijandelijke onderzeeboot aan het wateroppervlakte verscheen was het de taak van de "beschermer" de vijand onmiddellijk aan te vallen.

De O.131 was op 12 december 1917 uitgevaren. Op 13 december, omstreeks 8 uur, terwijl de "John" aan de "korre" lag werd het vaartuig, in de omgeving van 51° noord en 6°12' west onder vuur genomen door een onderzeeboot. Onmiddellijk hees de O.131 de "White Ensign" (8), kapte zijn korretouw door en stoomde "full speed" in de richting van de vijand. Na vijf kanonschoten van de "visbak" staakte de onderzeeër het gevecht en verdween onder het water, op zoek naar een minder agressieve prooi ! (9). De aktie had zich zo snel afgespeeld dat, toen de Britse marine officier die aan het rusten was, op de brug kwam om het bevel over te nemen, de onderzeeër reeds verdwenen was.

Op 11 januari 1918 werden door de Vice-Admiraal H. DARE, in naam van de Britse Admiraliteit, waarderingsbrieven overgemaakt aan J. BAUWENS, voor overhandiging aan P. PINCKET en L. ALLARY. Voor Léon ALLARY was het echter een posthume hulde. Op 3 januari 1918,

omstreeks 21.00 uur, werd de 0.131 aangevaren door de 0.55 "Le Compte Horace Vanderburgh" van de rederij "Pêcherie d'Islande". In enkele minuten verdween de 0.131 in de golven. Zes bemanningsleden, waaronder L. ALLARY, verloren op 51°30' noord en 5°53' west het leven.

Niettegenstaande het feit dat de gewapende "visbakken" (10) werkelijk strijd hebben geleverd tegen vijandelijke onderzeeboten, werd de verdienste van hun bemanningen nooit erkend door de Belgische regering. Jarenlang reeds "vecht" de Federatie der Belgische Zeelieden 1914-1918, 1940-1945 (11) voor het bekomen van het statuut van oudstrijder voor de zeelui, doch steeds werden hun voorstellen terzake afgewimpeld met allerlei drogredenen zoals; "zij hebben geen eed afgelegd; de militaire wetten werden hun nooit voorgelezen; zij hebben enkel hun gewone beroep uitgeoefend, zij het in moeilijker omstandigheden" ! Kommentaar is hierbij overbodig, onze zeelieden kregen stank voor dank.....

Hierna volgt de samenstelling van de bemanning van de 0.131 op 13 december 1917.

Naam	Vader	Moeder	Geboorte plaats	Adres Milford Haven	Functie
PINCKET Pierre	Isidore	DEVYNCK Florance	Bredene 281078	3 Victoria Rd.	Patron
DEDRIE Louis	Louis	DEROO Marie	Oostende 260788	57, Priory Rd.	Stuurman
CALCOEN August	David	VALCKE Amelie	Oost- Duinkerke 281061	64, Charles street	Visscher
DECLERCK Pierre	Henri	SMISSAERT Elise	Oostende 1889 (x)	6, Warwick street	Visscher
ALLARY Léonce	Edouard	DEWAELE Charlotte	Oostende 090480	7, North Rd.	Visscher
MEYER Edouard	Edouard	DECONINCK Marie	Oostende 211199	7, Victoria Rd.	Hulpviss.
VAN HOUCKE François	Auguste	DUFAIT Esperance	Oostende 230203	11, Albion street	Jongen
DEMAN André	Jean	VENS Julia	Oostende 260383	63, Shakespeare Avenue	Machinist
DEMAN Joseph	Pierre	KOTEN Marie	Oostende 060978	6, St. Georges street	Stoker
BAERT Pierre	Frans	MYCKE Clemence	Oostende 211072	7, Victoria street	Visscher
GILLEGOT Theodore	Pierre	LABIAUX Rosalie	Oostende 230793	19, Albion street	Stoker
DEGRUYTER Arthur	Richard	PEIRE Eugenie	Oostende 1902 (x)	idem	Trimmer
GILLEGOT Henri	Pierre	LABIAUX Rosalie	Oostende 020398	13, Pointstreet	Visscher

Hier moet nog worden aantoegevoegd de Britse Marineofficier alsook de Britse matroos kanonnier, John PEMBERTHY, die niet op de monsterrol vermeld zijn.

(x) dag en maand van geboorte zijn niet vermeld op de monsterrol.

Verwijzingen

1. Het wedervaren van de "Ibis", gedurende de eerste wereldoorlog, werd uitvoerig beschreven door Robert COELUS in zijn boek "De Ibis-story 1906-1981".
2. Vader van "Tuur" ALLARY (Kleine Appel), jarenlang kapitein ter visserij bij de rederij "Motorvisserij", nadien walkapitein bij dezelfde rederij.
3. Van stapel gelopen op de werven van Cockerill in 1910, metende 221 T.
4. Daar werden de meereizende vluchtelingen die geen familie waren van de bemanning aan wal gezet en na een medisch onderzoek doorgestuurd naar Londen waar zij ondergebracht werden in verschillende opvangcentra zoals "Crystal Palace", "Alexander Palace" en "Earls Court".
5. De "Redersvereniging voor Belgische Zeevisscherij" was als volgt samengesteld : J. BAUWENS, voorzitter; A. GOLDER, J. BAELS, N. DE MUNSTER, H. BAELS, secretaris; J. NEIRINCK en H. ASPESLACH.
6. Gezien het kanon op de voorplecht van het vaartuig geïnstalleerd werd, werd dit wapen aanzien als een offensief wapen en werd het vaartuig beschouwd als een patrouillevaartuig van de Engelse Marine.
7. Deze officier behoorde tot de Royal Naval Voluntary Reserve. Van zodra een vijandelijke onderzeeboot in het zicht kwam nam hij het bevel over van de "visbak" en leidde het gevecht.
8. De oorlogsvlag van de Royal Navy. Ieder bemanningslid was ook in het bezit van een uniform van de Royal Naval Reserve dat ze moest aantrekken van zodra het vaartuig het gevecht aanging.
9. Twee niet-gewapende visbakken waren reeds door onderzeeboten gekelderd. Op 26 december 1916 werd de O.126 "Neptune" (kapitein Richard ZONNEKEYN) van de rederij "Aspesslach", tot zinken gebracht terwijl de O.83 "Marcelle" (kapitein August WITTRÖCK) van de rederij "P.V." hetzelfde lot onderging op 30 januari 1917.
10. Toen de oorlog op 11 november 1918 eindigde waren practisch alle Oostendse stoomtreilers bewapend en hun bemanningen opgenomen in de Royal Naval Reserve.
11. De Federatie werd op 4 september 1934 opgericht te Oostende ten einde de belangen te verdedigen van diegenen die gedurende de wereldoorlog op zee hadden gevaren. Tot de "Past"-voorzitters behoren; G. DEGRAEVE, A. ASPESLACH, L. LOZE, G. LAUWEREINS, A. ZONNEKEYN, R. RYCKX en F. LAUWEREINS.

Bronnen

1. Diverse edities van het driemaandelijks tijdschrift van de Koninklijke Federatie der Belgische Zeelieden.
2. "Britain's Glorious Navy" door Admiraal H.S. Bacon.
3. "Neptunus" van december 1979.
4. "Visserijblad" nr. 52 van 1960.
5. Monsterrol van de O.131.

J. Bauwens, Esq., Priory Lodge, Milford Haven.

11th January 1918.

160

I am commanded by the British Lords Commissioners of the Admiralty to request that you will be good enough to convey to the relatives of the late Deck Hand Leon Allary an appreciation of the good work performed by this rating on the occasion of an engagement between the Belgian Trawler O.131 "JOHN" and an enemy submarine on 13th December 1917.

(sd) Chas H. Dare.

Vice Admiral

BOEKBESPREKING

PAUL DURIBREUX. Een Dam in de Tijd. - De Clauwaert, Leuven, 1982

Dat is het tweede werk van onze stadsgenoot Paul DURIBREUX dat ik hier bespreek. "Schimmen uit Verdrongen Land", het openingsstuk waaraan zijn eersteling zijn titel ontleende, was, als jeugdverhaal, een schot in de roos (cf. De Plate, nov. 1982).

In "Een Dam in de Tijd" waagt hij zich weer resoluut aan het delicate genre van het magisch-realisme dat ook zijn eerste werk kenmerkt. Bijzonder treffend is daarbij dat hij opnieuw elementen uit onze nationale en literaire geschiedenis in een modern verhaal verwerkt.

Een hoofdpersonage, Frederik, is een Oostendenaar die, licentiaat in de Germaanse filologie, zijn aggregatieproef voorbereidt. Om rustig te werken brengt hij de weekends door bij zijn grootouders in Damme waar hij zonderlinge figuren leert kennen en vreemde gebeurtenissen beleeft.

Allereerst is er priester Pitgam en zijn jonge nicht Lillith. Die Pitgam vervangt sinds een paar maanden de parochiepriester die een ongeluk gehad heeft. Frederik komt ook in aanraking met de geëxalteerde Van Ruddervoorde die onlangs het restaurant "Willem van Saeftinghe" heeft geopend.

Algauw ervaart Frederik dat Pitgam en zijn nicht, Jacob van Maerlant, "de vader der Dietsche dichteren algader", hoog in ere houden, de fabel van Tijn Uilenspiegel van de hand wijzen en geringschattend spreken over Willem van Saeftinghe de lekebroeder van de cisterciënserabdij Ter Doest, die in 1302 op de Groeningerkouter zijn brute kracht toonde en later, in Ter Doest, de abt verwondde en de keldermeester doodde. Van Ruddervoorde integendeel bewondert die heldhaftige Willem van Saeftinghe en ook de slimme en populaire grappenmaker Tijn Uilenspiegel. Die laatste is zijn idool dat hij wil uitspelen tegen Maerlant die, naar zijn mening, een opportunist en een profiteur was. De restauranthouder zet Damme vol Uilenspiegelbeeldjes.

Maar dan breekt een drama uit. Eerst worden door een onbekende de beeldjes stukgeslagen. Op een nacht, kort daarop, hoort Frederik, geleid door Lillith, in de krocht onder de kerktoren, een hoogoplopend gesprek tussen Pitgam en Van Ruddervoorde over Maerlant en Van Saeftinghe. 's Anderendaags wordt onder de rondboog van de bouwvallige middenbeuk een podium getimmerd voor de Uilenspiegelspelen. Als een uitdagend ontierend altaar bij het graf van van Maerlant. Dat initiatief van Van Ruddervoorde ontaardt in een ramp. Uit de stellage slaan ineens de vlammen op. Van Ruddervoorde ontdekt de schuldige, hoog in de toren. Hij gaat hem achterna en werpt hem na een heftige worsteling naar beneden. In de trekken van het levenloze slachtoffer, Jacques Pitgam, herkent Frederik Jacob van Maerlant. Lillith, uitzinnig, krabt Van Ruddervoorde een oog uit. Beiden verdwijnen uit Damme. Niet lang daarna gaat Frederik naar de Gouden Boomstoet in Brugge kijken. Bij de helden van Groeninge ziet hij in Willem van Saeftinghe de eenogige Van Ruddervoorde. En tenslotte krijgt Frederik een raadselachtige boodschap van Lillith.

Ontegensprekelijk bezit dat verhaal een eigen charme door de verbeeldingskracht en het stilistisch talent van P. DURIBREUX. Daar is niet alleen de dramatisering van de historische stof waarop

de oorspronkelijkheid van het werk grotendeels berust. Het Damme van Maerlant krijgt daardoor intens nieuw leven. Onmiskenbaar is bovendien de warme liefde van de auteur voor eigen streek en zijn verbondenheid met Frans Vlaanderen waar hij, van grootvaders zijde, zijn wortels heeft. Pitgam, een der spilfiguren uit het boek, draagt de naam van een dorp tussen Looberghe en Steene (oostelijk van het Colmekanaal). Frederiks grootouders gaan een gezondbidster opzoeken in "Sneëmmе" (= heel waarschijnlijk "Sneeuw-hemme", nl. Hameau-des-neiges, noorderlijk van Sint-Winoksbergen).

En dan is er dat eerlijk sportieve hoofdpersonage zelf, (waarin we de auteur herkennen) mannelijk, weerbaar, wars van sentimentaliteit maar toch kwetsbaar en toegankelijk voor het mysterieuze. Ook de kloeke taal en de bondige gespierde stijl, hier en daar versneden door gedempte humor, suggereren de viriliteit van Frederiks karakter.

Met dat tweede boek heeft P. DURIBREUX hoger willen mikken dan met zijn eersteling. Dat is hem m.i. dit keer niet zo goed gelukt. De geheimzinnigheid, het symbolisme en het herhaald reïncarnatiemotief groeien niet geleidelijk en organisch uit het geheel. Zodat het magische te opzettelijk aandoet en de gebeurtenissen iets krampachtigs hebben.

Is "Een Dam in de Tijd" geen gaaf produkt, toch is het een sympathiek, origineel en boeiend werkstuk.

Germain BILLIET

ARCHITECTEN EN ARCHITECTUUR TE OOSTENDE TIJDENS HET INTERBELLUM - 8

door Norbert HOSTYN

DE ARCHITECTEN

Deze en volgende bijdragen vormen een soort "catalogus" van de architecten uit het interbellum en hun verwezenlijkingen te Oostende. Uiteraard maakt onze opsomming geen aanspraak op volledigheid.

1. Jerome BRACKX

Woonde ca. 1937 in de Blauwkasteelstraat, 17.

Realisaties : Bouwmeesterstraat, 6
Heilig Hartlaan, 5
Leffingestraat, 73
Nieuwlandstraat, 18

2. Henri CARBON

° Roeselare, 30 juli 1882.

Woonde sedert 1912 te Oostende, Kerkstraat, 17, later huis "Ter Linden", Kerkstraat 27, een huis van zijn eigen ontwerp (plannen voorgevel in verz. CARBON-VAN ISEGHEM, Oostende). CARBON was medewerker van H. PIL en werd als dusdanig reeds behandeld in de artikelenreeks over de Belle-Epoque (april 1977, p. 4-5).

P.S. Hij was de auteur van de kerk te Lombardsijde.

3. Jules CHEVALIER

Woonde ca. 1937 in de Rogierlaan, 6.

Verdere gegevens ontbreken.

4. Bernard CHRISTIAENS

° Oostende, 16 juli 1906. + Oostende, 22 maart 1967.

Gehuwd met Mariette D'HOEDT. Vader van architect Jan CHRISTIAENS.
Woonde ca. 1937 Nijverheidstraat, 92.

Alhier een van de belangrijkste figuren uit het (late) interbellum : werkte niet meer in art-décorant maar eerder modernistisch, naar de "nieuwe zakelijkheid" gericht.

Enkele realisaties :

- Caddy Tailors (hoek Kapellestraat/Paulusstraat) (1935; gesloopt 1966) (afb. OOIB/2 nr. 151).
- Savelkoul (hoek Witte Nonnenstraat/Kapellestraat). Zie : De Zeewacht, 23 sep 1949.
- Home Alfa (hoek Zeedijk/Dorpstraat te Mariakerke). Bestaat nog; oorspronkelijk gedecoreerd door kunstschilder Maurice BOEL.
- Warschaustraat, 12.
- Paulusstraat, 25.
- Vlaanderenstraat, 25 (het appartementsgebouw "Magereslo". Bouwheer Louis BOEL, vader van kunstschilder Maurice BOEL en intieme vriend van B. CHRISTIAENS (voor 2-3 jaar werd de gevel herpleisterd).
- Medewerking aan de ondergrondse badinstellingen aan het Westersstrand (wordt apart behandeld).

Mijn zegsman, architect SMIS, deelde me mee dat CHRISTIAENS overigens niet happig was voor officiële opdrachten.

5. Marcel COLOMBIE

° Oostende, 12 oktober 1897.

Gehuwd met Margareta GOBIN.

Woonde ca. 1937 in de Frère Orbanstraat 32.

Enkele realisaties :

- Medewerking aan de badinstellingen aan het Westersstrand.
- Groep huizen Duivenhokstraat/Karel van de Woestijnestraat.
- Frère Orbanstraat, 65.
- Leffingestraat, 67.
- Graaf de Smet de Naeyerlaan, 10 ("Hotel de Bruges").
- Londenstraat, 7.
- Prinsenlaan, 30.
- Sint Petrus en Paulusplein (Kleine Beurs) (gesloopt in 1988).
- Spoorwegstraat, 29
- Torhoutsesteenweg.
- Witte Nonnenstraat, 14.

6. Leopold COURNEAU

° Oostende, 27 juni 1906. + juli 1982.

Gehuwd met Yvonne SCHOTTE.

Woonde Sinte Catharinapolderstraat, 4.

Enkele realisaties :

- Aartshertoginnestraat, 37 (had oorspronkelijk een ongewoon grondplan; echter voor enkele jaren compleet omgebouwd).
- Heilig Hartlaan, 7.
- Van Iseghemlaan, 24-26 (Friture) (afb. OOIB/2 nr. 124).

OOSTENDSE NUMISMATIEK

door Edwin LIETARD

EMILE LIMBOR

De heer Emile LIMBOR zag het levenslicht te Oostende op 17 december 1896 en is overleden op 65-jarige leeftijd te Brussel in 1961.

Hij was gehuwd met Germaine DELEU, geboren te Etterbeek op 17 april 1897.

Emile LIMBOR was apotheker van beroep en hij volgde zijn vader op. De familie LIMBOR had eerst een apotheek te Westende, daarna te Oostende op het Leopold I-plein, 9. In 1936 verhuisden ze naar Brussel waar ze woonden op de Louisalaan, boven een apotheek die hij daar uitbaatte.

Emile LIMBOR studeerde aan het Koninklijk Atheneum te Oostende. In het jaar 1914 behaalde hij er 2 medailles voor zijn uitstekende prestaties.

De hieronder beschreven en afgebeelde medailles zijn deze die door het bestuur van het Koninklijk Atheneum werden geschonken aan Emile LIMBOR.

1914 MEDAILLE IN VERGULD BRONS Ø 50 mm MET BOL EN RING

R. OSTENDE

Gekroond wapenschild van Oostende boven 2 gekruiste palmtakken bundels. Onderaan DISPERSYN (graveur te Oostende).

V. Een tekst verdeeld over 7 lijnen :

ATHENEE ROYAL/1913-1914/RHETORIQUE/GRECQUE-LATINE/PRIX D'EXCELLENCE/A/LIMBOR EMILE

1914 MEDAILLE IN VERGULD BRONS Ø 50 mm MET BOL EN RING

R. OSTENDE

Gekroond wapenschild van Oostende boven 2 gekruiste palmtakkenbundels. Onderaan DISPERSYN (graveur te Oostende)

V. Een tekst verdeeld over 6 lijnen :

ATHENEE ROYAL/1914/RHETORIQUE/4e ACCESSIT EN VERSION GRECQUE/
LIMBOR EMILE/CONCOURS GENERAL

PAUL STRUYE

De heer Paul, Victor, Antoine STRUYE zag het levenslicht te Gent op 1 september 1896 en is er overleden op 78-jarige leeftijd in 1974.

Paul STRUYE had van huize uit een katholieke opvoeding genoten, die hem in zijn verdere politieke loopbaan kenmerkte.

Hij was doctor in de rechten te Gent vanaf 1920.

Zijn politieke loopbaan kan men onderverdelen als volgt :

- Senator voor Brussel op 17 februari 1946.
- Minister van Justitie van 20 maart 1947 tot 19 november 1948.
- Voorzitter van de Senaat van 1950 tot 1954.
- Minister van State van 1958 tot 1974.
- Voorzitter van de Senaat in dezelfde periode.

Gedurende zijn loopbaan en dit als Minister van State en Voorzitter van de Senaat, kwam hij op officieel bezoek te Oostende op 24 mei 1970.

Bij dit bezoek ontving Paul STRUYE een bronzen stadsplaket, om deze gelegenheid te herdenken.

1970 BRONZEN STADSPLAKET Afm. : 90/109 mm

R. Gekroond wapenschild van Oostende met de beide figuren en dit boven het Oorlogskruis met palm, visschop, drietand, visnet en anker.

Oscar DE CLERCK (graveur)

V. Een tekst verdeeld over 5 lijnen :

STAD OOSTENDE/AAN DE HEER PAUL STRUYE/MINISTER VAN STATE/VOORZITTER VAN DE SENAAAT/24-5-1970

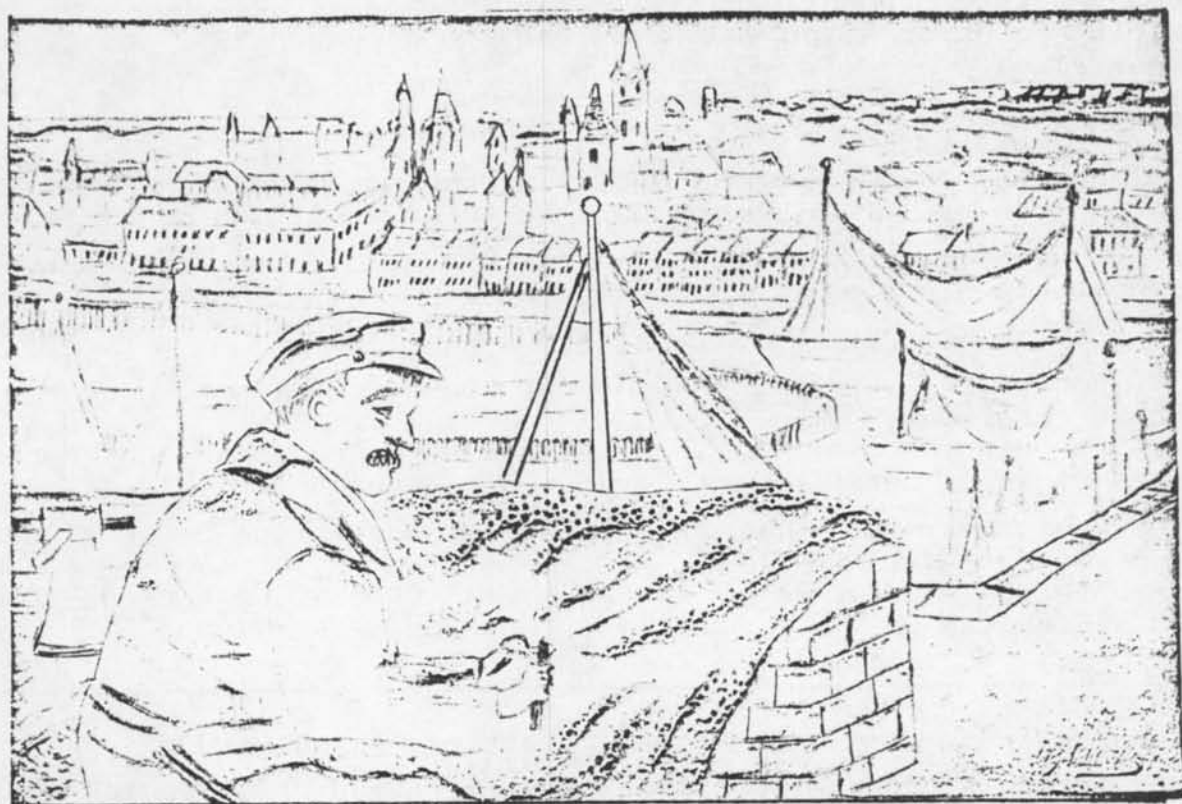
CHARLES MOUREAUX

De heer Charles, Raymond, Joseph MOUREAUX werd geboren te Monceau-sur-Sambre op 4 juni 1902.

Charles MOUREAUX was een overtuigd liberaal en dit kwam in zijn verdere politieke loopbaan tot ontplooiing.

Hij was doctor in de rechten.

De voornaamste gebeurtenissen in zijn politieke loopbaan zijn te onderscheiden als volgt :

STAD OOSTENDE

AAN DE HEER CHARLES MOUREAUX
MINISTER VAN OPENBAAR ONDERWIJS

OOSTENDE 4 JULI 1959

- Senator voor Brussel vanaf 26 mei 1949 tot 1950.
- Senator voor Brussel vanaf 11 maart 1954 tot 5 december 1958.
- Minister van Openbaar Onderwijs vanaf 6 december 1958 tot 27 maart 1961.
- Senator voor Brussel vanaf 1961 tot 1968.
- Schepen van de Gemeente Etterbeek vanaf 1969.

In zijn ambtsperiode als Minister van Openbaar Onderwijs, kwam hij voor een officieel bezoek naar Oostende en dit op 4 juli 1959.

Ter gelegenheid van dit werkbezoek werd hem door het Stadsbestuur van Oostende een stadsplakiet geschonken.

1959 VERGULD KOPEREN STADSPLAKET AFM. : 104/156 mm

- R. Visser in het vooraanzicht aan het herstellen van zijn netten op de kaaimuur.
Op de voorgrond verschillende vissersboten en op de achtergrond een zicht op Oostende met kerktorens en huizen.
- V. Bovenaan gekroond wapenschild van Oostende met de beide figuren en eronder STAD OOSTENDE.
Een tekst verdeeld over 3 lijnen : AAN DE HEER CHARLES MOUREAUX/
MINISTER VAN OPENBAAR ONDERWIJS/OOSTENDE 4 JULI 1959

Joseph PIETERS. Oostendenaar maakt carrière te Antwerpen

Grasduinend in oude correspondentie gericht aan het "Stadsarchief" van Oostende vonden we een schrijven van de maritieme krant "LLOYD ANVERSOIS" met vraag om familiekundige gegevens over Joseph PIETERS, haar stichter en 1e directeur.

J. PIETERS werd te Oostende geboren op 26.05.1827 als zoon van Michel-Alexandre PIETERS (° ca. 1788) en van Rosa VAN BUNNEN. In zijn geboorteakte staat de vader vermeld als "voilier" (1).

Joseph PIETERS werd in 1845 - hij is toen 18 jaar - eigenaar van de schoener "Ville d'Anvers". In 1856 wordt hij bij Kon. Besluit van 16 december "gezworen scheepsmakelaar" bij de Antwerpse beurs.

In 1858 is hij dan stichter-directeur van het gekende Antwerpse Maritieme blad "LLOYD ANVERSOIS".

Norbert HOSTYN

(1) Stad Oostende, archief burgerlijke stand, geboorteakten 1827.

OPROEP

Onlangs, tijdens een zoektocht over de akkers in de woonplaats van de heer J. Janssen te Beilen (Ndl) vond hij een verzegelloodje uit Oostende. Het gaat om een normaal loodje van een of ander bedrijf (afbeelding hieronder).

Wie meer weet over deze firma neemt contact op met het Heemmuseum De Plate, t.a.v. de heer N. Hostyn, Wapenplein, 8400 Oostende

OSTENDIANA

door Agnes SWYNGEDAuw

LIÉTARD, Edwin - Ostendiana L.552/5

Oostendse scriptophilie. Oostende : Edwin Liétard, 1989.

ROUSSEAU, Jean-Jacques - Ostendiana R.771/1

L'"Emile" ; seule éd. autorisée, avec une introduction des sommaires, des notes et des commentaires par Edward Peeters. Ostende : Nouvelle bibliothèque pédagogique; Bruges : Ad. Moens-Patfoort, s.a. 1910. - 4 vol.

HOSTYN, Norbert - Ostendiana H.829/35

Museum voor Schone Kunsten, Oostende : aanwinsten 1988 : catalogus. Oostende : stad Oostende, Museum voor Schone Kunsten, 1989.

LIÉTARD, Edwin - Ostendiana L.552/6

Varianten op de historie : penningen "Beleg van Oostende" (1583-1605). Oostende : Edwin Liétard, 1983. Aanvulling op "Eléments numismatique ostendaise" door I. Vaniseghem.

VANDEBUSSCHE, Koenraad - Ostendiana V.150.98/1

Eernegem 1792-1800 : een plattelandsgemeente tijdens de eerste jaren van de Franse overheersing. Eernegem : K. Vandenbussche.

JAARBOEK - Ostendiana J.112.4/3

Jaarboek van de havens van Zeebrugge en Oostende = Annuaire des ports de Zeebrugge et d'Ostende = Zeebrugge and Ostend Ports Annual : 1988-1989. Antwerpen : Antwerpse Lloyd, cop. 1988.

CATALOGUS - Ostendiana C.191/297

Histoire d'eaux : stations thermales et balnéaires en Belgique : 16e-20e siècle : catalogue d'exposition. Rédigé par Ronny Gobyn; auteurs : Robert Boterberghe....Bruxelles : Caisse Générale d'Epargne et de Retraite, 1987.

LIÉTARD, Edwin - Ostendiana L.552/8

Penningkunde van Oostende. Oostende : Edwin Liétard, 1983-1984. 2 dl.; dl. 1 : periode 1900-1909 - 1983.
dl. 2 : periode 1910-1984 - 1984.

CATALOGUS - Ostendiana C.191/298

Noordzee-aquarium Oostende : samengesteld door Roland Desaever. Oostende : Druk. Nieuwsblad van de Kust, 1988 ?

SWILLEN, Gerlinda - Ostendiana S.990/1

Bijdrage tot de studie van de fonetiek en de fonologie van het Oostends. Deel I. De voorklinkers. Licenciaatsverhandeling. Brussel : V.U.B., 1964.

CATALOGUS - Ostendiana E.336/166

James Ensor : Belgien um 1900 : Ausstellung in der Kunsthalle der Hypo-Kulturstiftung München. München : Hirmer, 1989.

VANSEVENANT, August - Ostendiana V.159.19/2

Van dezelfde boom de vele vruchten : Bussche-Stalens, familieboek. Gistel : Druk. Vanhonsbrouck, 1988.

LEFEVERE, Lucien - Ostendiana L.363.5/1

Parochieregisters Middelkerke : 1624-1795 : tafels. Middelkerke : L. Lefevere, 1984.

SOCIÉTÉ - Ostendiana S.735/1

Société des moulins à scier le bois, établie à Ostende & à Anvers. Fotocopieën documenten en brieven uit 1808, afkomstig uit de Archives Nationales te Parijs.

MÉMOIRE - Ostendiana M.465/7

Mémoire sur Ostende avec les moyens dont on pourrait se servir pour s'en rendre maître : accompagné d'un plan Dostende (sic), daté de 1707; avec des notes marginales de Vauban (= Sébastien Le Prestre) et d'un autre officier non identifié. Fotocopieën van een handschrift daterend uit het begin van de 18de eeuw.

VLAAMS - Ostendiana V.660/1

"Vlaams Verbond van Oostende" : oorspr. handschrift. Oostende : Maatschappij Vlaams Verbond van Oostende, 1872. Bevat : notulen bestuursvergaderingen : 1872-1886, 1894 + 1956 (bij de likwidatie van de maatschappij).

COPIE - Ostendiana C.350/1

Copie Boeck van brieven beghonnen den 19 september 1756. Oostende : s.n., 1756-1758. Rugtitel : A(nno) 1756 tot 1758. Brievenboek in handschrift met copieën van de uitgaande correspondentie van een niet met name bekende Oostendse handelsfirma.

SOUVENIR - Ostendiana S.755/3

Souvenir d'Ostende. Ostende : Ed. Haegheman-Wagner, s.d. 188? of 189?. Uitsluitend foto's. Ed. Haegheman-Wagner was de broer van James Ensors moeder. Driekleurendruk.

NAAMSTENEN - Ostendiana N.102/1

Naamstenen 1914-1918 : 25 gedenkstenen, opgericht tussen 1984 en 1988, ter herinnering aan het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog en aan het overlijden van Koning Albert : tentoonstellingscatalogus. Samenst., coördinatie en red. door Mariette Jacobs. Brugge : Provinciale Dienst voor Cultuur, 1988.

DECLERCK, Thierry - D.236.9/1

Zur praktischen Bedeutung der Geschichtsphilosophie Kants. In : Dimensionen menschlicher Freiheit : Johannes Schwartländer zum 65. Geburtstag; hrsg. von Heiner Bielefeldt. Tübingen : Attempto, 1988.

SCHEEPSRAMP - Ostendiana S.278/1

Scheepsramp "Herald of Free Enterprise" dd. 6.3.1987 : monitoringsresultaten van het gemeenschappelijk urgentieprogramma "Visserij" met medew. van M. Baeteman. Gent : Rijkscentrum voor landbouwkundig onderzoek. Oostende : Rijksstation voor Zeevisserij, 1987.

CÔTE - Ostendiana C.378.5/1

La côte belge. Éd. par l'Office du Tourisme de la Flandre (Bruxelles). Bruxelles : Impr. Nevada, 1989. Brochure met adressen.

GOOSSENS, Philippe - Ostendiana G.568/3

Dienstencentrum "De Schelpe" : "Open Venster" : jaarverslag. Oostende : De Schelpe, 1989.

RUDOLPH, Charlotte - Ostendiana R.807/1

L'industrie hôtelière : problèmes généraux et étude de la crise au Littoral belge. S.l. : Ch. Rudolph, 1962.

DEWULF, Dominique - Ostendiana D.396.2/1

Paradijselijke oorden in Europa. Oostende : D. Dewulf, s.d. 1988?.

LIEVENS, Henri - Ostendiana L.556.2/1

Royal Knokke football club doorheen haar geschiedenis 1905-1969. Royal Knokke Football Club, 1969.

TRAMHALTE OOSTENDE KAAI - VIJFTIGER JAREN...

Van onze beroemde stadsgenoot T.F. SUYS - die korte tijd een straat naar hem genoemd had alhier - verscheen in deel 12 van het Nationaal Biografisch Woordenboek (1987) een up-to-date biografie door Jan FABER, wetenschappelijk medewerker van het Rijksarchief Den Haag, die in 1986 zijn doctoraatscriptie aan die bouwmeester wijdde.

Wij nemen dit boeiend artikel hier in-extenso over, met uitzondering van de bibliografie.

De Redactie

SUYS werd op 1 juli 1783 geboren te Oostende als zoon van Joannes, timmerman-schrijnwerker (° Oostende ca. 1747), en van Maria Sarazin (° Oostende ca. 1752). Hij had een broer, Joannes, en twee zusters, Marie en Thérèse Claire. SUYS trouwde op 21 sept. 1820 te Oostende met Rosalie Sophie de Ridder (° Oostende 9 juni 1798). Van 1822 tot 1825 woonde hij aan de Herengracht te Amsterdam, waar op 14 juni 1823 zijn zoon Léon Pierre werd geboren. Vanaf 1825 woonde SUYS nabij het Park in Brussel en later aan de Koningsstraat in St.-Joost-ten-Node. SUYS had ook een dochter en was de oom van architect Félix-A. J. Laureys (° 1820) (1), de zoon van Thérèse. SUYS overleed op 11 juli 1861 te Wingene op het kasteel Muincke van zijn schoonzoon Constantijn Ophoven. Hij werd begraven in Laken in het familiegraf, dat door zijn zoon werd ontworpen.

SUYS bracht zijn jeugd door in Oostende. Op 17-jarige leeftijd schreef hij zich in aan de Academie voor Schone Kunsten te Brugge. Hij volgde er de opleiding voor "tekenaer in de architecture" onder Joseph F. van Gierdegom en Pieter Cools. Hun onderwijs werd bepaald door het classicisme, dat afgeleid was van de Lodewijk XVI-stijl en dat in de Oostenrijkse Nederlanden op dat moment in zwang was. Na 4 jaar opleiding won SUYS twee prijzen in een wedstrijd die door de academie was uitgeschreven, met ontwerpen in voornoemde stijl. SUYS was een veelbelovend student en het bestuur van de Brugse academie, dat reeds vele jaren een goede relatie onderhield met de Parijse École des Beaux-Arts, wees hem op de mogelijkheid om zijn studie aldaar te vervolgen. In 1805 schreef SUYS zich in aan de École. Theorielessen volgde hij bij L. Dufourny, J.B. Rondelet, A. R. Maudit en C. P. Dandrillon. Practische ervaring, w.o. de compositietechniek, deed hij op in het atelier van de twee toonaangevende architecten van het empire Ch. Percier en P. F. L. Fontaine, dat bekend stond als één van de invloedrijkste. In de École kreeg SUYS opmetingen van antieke monumenten onder ogen en Percier en Fontaine wezen hem op de schoonheid van de gebouwen uit het Italiaanse quattro- en cinquecento. Voorts maakte hij kennis met de nieuwe ontwerpprincipes van J. N. L. Durand. Aan de École studeerden tegelijkertijd de Zuidnederlanders Bruno Renard en Louis Roelandt en de Noordnederlanders Jan de Greef, Zeger Reyers en Jan David Zocher jr.; met hen zou SUYS later nog regelmatig in contact komen. Zoals het curriculum voorschreef, deed SUYS regelmatig mee aan de door de École uitgeschreven prijskampen. In 1810 won hij de Prix d'Émulation voor een "maison de ville et de campagne" en in 1812, toen hij student was van de hoogste klas, won hij door de Classe des Beaux-Arts uitgeschreven Grand-Prix voor een "hospice central".

De hiervoor door SUYS ingediende ontwerpen, net als die van de Prix d'Émulation, werden opgenomen in Grand Prix d'architecture : projets couronnés par l'Académie des Beaux-Arts de France; gravés et publiés par A. L. T. VAUDOYER et L. P. BALTARD, Parijs 1818. De winnaar werd beloond met een verblijf van vier jaar op kosten van de Franse staat aan de Académie de France in Rome.

Vanaf 1813 was SUYS ingeschreven aan de Académie te Rome. Als pensionnaire was hij verplicht studie te maken van de antieke monumenten. In de vorm van schetsen, opmetingen en reconstructies deed hij aan de Classe des Beaux-Arts verslag van zijn werkzaamheden. Zo maakte hij bijv. een reconstructie van de tempel van Castor en Pollux in Rome, waarvan de tekeningen zich nu in de bibliotheek van de École des Beaux-Arts in Parijs bevinden. Na de val van Napoleon raakte SUYS zonder geld, omdat hij de Franse nationaliteit verloor die hij sedert 1795 na de annexatie van de Zuidnederlandse departementen bij de Franse Republiek bezat. Geholpen door de Nederlandse gezant in Rome en de zich aldaar bevindende L. De Potter, kreeg SUYS een toelage van de Nederlandse Staat om tot eind 1817 zijn studie af te maken. Hieraan was wel de voorwaarde verbonden dat hij zich na zijn opleiding zou inzetten voor het "vaderland". Dit wetende, solliciteerde SUYS, die bij de toekenning van het bedrag (15-10-1815) aan het einde van zijn studieprogramma was, in jan. 1816 reeds naar het ambt van "architect des Konings". Het kwam echter niet tot een benoeming en SUYS accepteerde het restant van de toelage om daarvan een reis naar Sicilië te ondernemen. Een veertigtal schetsen die SUYS tijdens deze reis maakte, bevinden zich in het Prentenkabinet van de Koninklijke Bibliotheek in Brussel. Dank zij de schetsen is het een en ander over de reis bekend. Zo deed hij onderweg Napels en Pompëi aan en bezocht hij plaatsen in Calabrië. Lange tijd verbleef hij in Agrigento, waar hij verscheidene tekeningen maakte van de Dorische tempels. Naast de architectuur legde SUYS de natuur en de mensen vast in zijn schetsen. SUYS liet enkele van zijn in Italië gemaakte opmetingen in boekvorm verschijnen. In 1818, toen hij weer in Parijs was, gaf hij samen met L. P. Haudebourt de tekeningen uit van de Massimo Palazzi en in 1838 verschenen in Brussel de tekeningen van de details van het Pantheon. Twee tekeningen van interieurs van Pompëiaanse huizen werden tentoongesteld tijdens het Salon van Gent in 1820. De reconstructietekeningen van de Jupiter Seraphistempel nabij Napels, de opmetingstekeningen van de Mars Ultortempel en van het theater van Marcellus in Rome zouden, veel later, te bewonderen zijn op de tentoonstelling van de Académie Royale des Beaux-Arts te Brussel (1900). In 1819 bevond SUYS zich weer in Oostende. Hij deed mee aan een aantal prijsvragen. Zijn ontwerpen voor een Palais pour la Société Royale des Beaux-Arts et de Littérature de la ville de Gand, een concours uitgeschreven door de Gentse Academie, werden bekroond met de eerste prijs. Ook inzendingen voor twee prijsvragen van de Maatschappij tot Aanmoediging der Bouwkunde, een gebouw voor feestelijke bijeenkomsten van 500 personen en een bibliotheek in een park, waren goed voor een eerste prijs.

In jan. 1820 werd SUYS voorgedragen als zesde directeur, d.w.z. hoofddocent bouwkunst, van de Academie van Beeldende Kunsten te Amsterdam. Hij werd benoemd voor een periode van vier jaar. Bouwkundonderwijs zou er pas vanaf 1823 worden gegeven en stelde de eerste twee jaar nog niet veel voor. In juni 1820 werd SUYS met

De Greef benoemd in de sectie bouwkunst van de Vierde Klasse van het Koninklijk Instituut voor Wetenschappen. In 1822 werd hij lid van de getuigschriftencommissie van dit Instituut, die getuigschriften uitgaf aan hen die teken- en bouwkunstonderwijs wilden geven. SUYS kreeg nu ook veel opdrachten. Zo ontwierp hij de Willemspoort in Brussel (1820, afgebroken 1838), opgericht ter herinnering aan de stichting van het Koninkrijk der Nederlanden en gebruikt voor de Blijde Intrede van Leopold I op 21 juli 1831. In 1822 voldeed SUYS aan de opdracht van het Koninklijk Huis om de aankleding te verzorgen van de Nieuwe Kerk in Amsterdam ter gelegenheid van de doop van de vierde zoon van erfprins Willem en grootvorstin Anna Paulowna op 18 juni. Voorts herbouwde hij met De Greef de afgebrande Ronde Lutherse Kerk in Amsterdam en ontwierp hij tolhuizen voor de stad Haarlem (1824). Een opmerkelijke opdracht was de bouw van een portaalgebouw aan de gotische Dom van Utrecht (1825, 1938 afgebroken), een voor de Nederlanden vroeg voorbeeld van neogotische architectuur. De eveneens neogotische orgelkas die hij voor de Dom ontwierp, valt daar nog te bewonderen.

Op 13 mei 1825 werd SUYS, als opvolger van Ch. van der Straeten, benoemd tot "Bouwmeester der Koninklijke Paleizen en Landsgebouwen" in Brussel. Zijn werkzaamheden bestonden o.a. uit de verbouwing van het Koninklijk Paleis, zowel het exterieur als het interieur (in 1904 afgebroken, op enkele salons en de tweede rij kolommen van het avant-corps na), het herstel van het interieur van het Paleis te Laken, de restauratie en verbouwing van het parlamentsgebouw, de voltooiing van het Prinselijk Paleis (het huidige Academiegebouw) en nieuwbouw bij het paviljoen van de erfprins in Tervuren (afgebrand in 1879). Bij deze werken werd hij bijgestaan door Henri François Stillemans, Pierre Joseph Tasson, Jean Joseph Smachtens en Pierre François Gineste, resp. als adjoint en uitvoerders. Ook de leerlingen J.P. Cluysenaar en G. Saintenoi werkten voor hem. Daarnaast kreeg SUYS van de Société d'Horticulture des Pays-Bas in 1826 de opdracht een aantal ontwerpen te maken voor een botanische tuin in Brussel. In 1828 publiceerde hij één daarvan. De uitvoering van zijn plannen was in de ogen van het bestuur te duur en men koos voor een ontwerp van directeur Meeus, wiens plan overigens grote overeenkomsten vertoonde met het door SUYS uitgegeven ontwerp.

Bij de onregelmatigheden in sept. 1830 in Brussel werd SUYS' woning door brand verwoest en al zijn bezittingen, w.o. veel tekeningen, vielen ten prooi aan de vlammen. SUYS besloot na de afscheiding in Brussel te blijven en op 7 oktober werd hij door De Potter (dezelfde die hem in Rome geholpen had) in zijn functie gehandhaafd. In het Noorden verbaasde het besluit van SUYS waarschijnlijk niemand, hij was tenslotte Zuidnederlander. Hij zou in het Noorden nog enkele opdrachten krijgen. In 1835 werd SUYS benoemd tot leraar bouwkunst aan de Academie voor Schone Kunsten in Brussel. Dat jaar werd hij ook lid van de pas opgerichte Koninklijke Commissie voor Monumenten. Toen er in 1838 niet voldoende werk meer was voor de Belgische paleizen en landsgebouwen, werd SUYS eervol uit zijn functie van architect van de Koning ontslagen. In 1845 werd hij lid van de Classe des Beaux-Arts van de Académie Royale en in 1861 was SUYS tot zijn overlijden directeur van de klasse. Hiernaast trad hij regelmatig op als adviseur voor de Nederlandse Vierde Klasse en was hij lid van de Antwerpse Academie. Vele opdrachten bepaalden zijn verdere artistieke loopbaan. Een greep

hieruit : het Château Waroqué in Mariemont (1833, afgebrand 1960) en de rechtervleugel van het Paleis Arenberg in Brussel (1834), beide in overwegend neorenaissance stijl; de villa Cazeaux in St. Joost-ten-Node (ca. 1834, afgebroken, bouwelementen daarvan hergebruikt in de gevel van het huidige perceel Koningsstraat 292-296); het classicistische ontwerp voor de Leopoldswijk in Brussel (gepubliceerd in 1838, het stratenpatroon is deels naar zijn ideeën uitgevoerd); de overwegend classicistische Mozes en Aäronkerk in Amsterdam; de barokke Teresiakerk in Den Haag en de eclectische St.-Jozefskerk in Brussel (resp. 1837, 1839 en 1842). Als lid van de Com. van Monumenten begeleidde SUYS veel herstellingswerkzaamheden aan middeleeuwse gebouwen, zoals de stadhuistoren en de St.-Michielskathedraal in Brussel (1840-41).

In al zijn ontwerpen keren de tijdens zijn opleiding opgedane stijlinvloeden en aangeleerde ontwerpprincipes terug, gecombineerd tot een eclectisch geheel. In de plattegronden van zijn gebouwen kunnen wij het beaux-artsysteem onderscheiden en in de opstand zien wij klassieke naast laatbarokke en neoclassicistische details. Daarnaast zijn elementen uit de Italiaanse renaissancearchitectuur en de empirestijl evident aanwezig. Van een invloed van de gotiek in zijn grote werken is niet veel terug te vinden. Slechts de ruimtewerking in zijn kerken wordt wel vergeleken met die van de gotische hallekerk.

De betekenis van SUYS voor vooral de Belgische negentiende-eeuwse architectuur is groot. Veel van zijn leerlingen zoals Cluysenaar, Poelaert, Beyaert en zijn zoon Léon zijn later beroemde architecten geworden. Bij de begrafenis in 1861 zei de vice-directeur van de Classe des Beaux-Arts Van Hasselt in zijn rede reeds dat SUYS, "...appartenait à cette phalange d'artistes chez qui les plus éminentes qualités de l'intelligence s'associent aux plus éminentes qualités du coeur, et qui eurent la gloire de travailler à la rénovation de l'art sérieux en Belgique, dans un temps où les sévères et riches traditions de notre école s'étaient amoindries ou effacées et où rien n'annonçait encore un retour aux vrais principes du beau et du grand". En P. Saintenoy schreef in 1925 : "Cet artiste dont la personnalité a dominé toute l'architecture belge de la première moitié du XIX siècle...".

In 1842 werd SUYS benoemd tot erelid van de pas opgerichte Nederlandse Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst. In 1838 bij het ontslag uit zijn functie van architect van de Koning werd SUYS benoemd tot ridder in de Leopoldsorde. In 1857 volgde de benoeming tot ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw; in 1859 bij de inwijding van de Brusselse Congreskolom werd SUYS commandeur in de Leopoldsorde.

Naast de vermelde werken publiceerde SUYS nog een bundel meubelen interieurontwerpen (1830) en een plan voor een justitiepaleis in Brussel (1838). Van hem verscheen in Goetghebuers Choix des monuments, édifices et maisons les plus remarquables du Royaume des Pays-Bas (Gent 1827) een opmeting van het renaissance hotel de Granvelle in Brussel (gebouwd rond 1535). Tekeningen van SUYS bevinden zich in de Academies voor Schone Kunsten in Brugge en Gent, de Académie des Beaux-Arts in Parijs, de Gemeentearchieven van Amsterdam, Utrecht en Haarlem, het Prentenkabinet van de Koninklijke Bibliotheek in Brussel, de Algemene Rijksarchieven in Den Haag en Brussel en het Stadsarchief van Brussel. In het Academiegebouw in Brussel en het Stadsmuseum in Oostende staan portretbusten van SUYS van de hand van Van Oemberg. Demannez maakte een portret

voor de Annuaire de l'Académie Royale des Sciences des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique (1864) en J. Schubert lithografeerde het door Navez in 1848 geschilderde portret van SUYS; de litho bevindt zich in het Prentenkabinet in Brussel.

(1) Zie De Plate 7 jg. 1978, blz. 105-106.

EEN KENNISMAKING : DE VLIEGENDE KLEPEL

De vereniging werd gesticht in december 1986 en heeft als voornaamste doel het promoten en uit de vergetelheid halen van de beiaard en dan in het bijzonder de Oostendse beiaard. Ook doet de Vliegende Klepel een inspanning om het beiaardspel in Oostende op een hoger niveau te brengen.

Daarvoor worden klasconcerten en geleide bezoeken voor groepen ingericht. Het is fascinerend om een goede beiaardier aan het werk te zien en de klokken van dichtbij te kunnen bekijken. Tijdens de geleide groepsbezoeken wordt deskundige uitleg verstrekt en demonstraties gegeven. Durvers met een beetje muzikale kennis krijgen ook de gelegenheid om een stukje ten beste te geven nadat ze meester-beiaardier Jean-Pierre HAUTEKIET "aan de slag" gezien hebben.

Alhoewel het nog een jonge vereniging is was ze toch reeds de organisator van enkele grote manifestaties.

- 21.06.87 nationale dag van de beiaard met torenbezoeken, speciale concerten en grote muzikale optocht
- 05.09.87 acht concerten op de reizende beiaard
- 06.09.87 eerste nationale samenkomst van beiaardiers en beiaardverenigingen
- 03.10.87 opendeurdag met torenbezoeken en demonstraties
- 04.10.87 idem
- 19.06.88 nationale dag van de beiaard met geleide bezoeken en concerten
- 01.10.88 opendeurdag
- 02.11.88 idem met demonstraties en geleide bezoeken
- 12.11.88 internationaal beiaardconcert met deelnemers uit China-Taiwan-V.S.A.-Portugal- Duitsland-Nederland en Spanje

De pas van start gegane WITCONCERTEN worden reeds druk bijgewoond op de speciale luisterplaats in Huize Louise-Marie in de Langestraat 69. Bij ieder gespeeld nummer wordt uitleg gegeven over het werk en de componist. Zelfs de regen kan niemand daar deren want de binnenkoer heeft een overdekt gedeelte. Na het concert biedt de Vliegende Klepel een "wit" drankje naar keuze aan en is er gelegenheid om de beiaardier te ontmoeten.

Komende activiteiten :

- 8 september concert om 18u30 gevolgd door grootse barbeque in Huize Louise-Marie
- 7 en 8 oktober t.g.v. T.T.B.-dagen opendeurweekend telkens van 10 tot 19 uur

Simon IPPEL

N.V.D.R. : In het kader van de wandelvoordrachten "Ken Uw Stad" bezocht "De Plate" de beiaard op 11 maart 11. Diegenen die er niet bij waren hadden opnieuw ongelijk ! !

door Ann CASIER

N.V.D.R. : Al bij al was het Kursaalorkest & het muziekleven slechts één facet - maar wat voor één ! - van het mondaine Kursaallevens. Er waren ook de leeszaal, speelzaal en restaurants, ontmoetingsplaatsen bij uitstek voor de internationale high-life. De kansspelen waren de motor van dat alles (1).

Het was uiteraard het bestuur dat mee het Kursaalbeleid bepaalde.

Ann CASIER nu weer :

1852. Bij de opening van het eerste Kursaal werd Louis Gustave VANDEN ABEELE de eerste directeur. Als eigenaar en bouwheer van het Kursaal was hij eerder financieel-administratief dan artistiek organisator. De abonnees van het Kursaal bood hij dikwijls een extra-gratis concert aan of richtte liefdadigheidsconcerten in (2). Aan F. VANDEN BOGAERDE, de dirigent van het negende linieregiment, bood hij als afscheidsgeschenk een mooie dirigeerstok aan uit het atelier Bols van Brussel (3). VANDEN ABEELE deed zeer veel om het Kursaal tot bloei te brengen en het was jammer dat hij de leiding moest overdragen, daar hij vanaf 1862 in Antwerpen verbleef (4). G. JEAN werd dus de volgende eigenaar van het Kursaal. Hij kwam pas echt in de actualiteit toen hij deze functie niet meer uitoefende. In 1878 werd hij voor het tribunaal van Brugge gedaagd door de heer CRAEN uit Antwerpen. Deze wou 10.000 F schadevergoeding veroorzaakt aan zijn gebouwen door de afbraak van het Kursaal (5).

1878. Met de opening van het nieuwe Kursaal kwam er ook een nieuwe directeur : Hyacinthe KIRSCH. Van nu af lag hun taak veel meer op artistiek dan op financieel vlak. Het waren mensen die iets afwisten van muziek of zelf musicus waren, veelal oudere zangers, waarvan hun stem niet zo goed meer was. Daar het allemaal melomanen waren, droegen ze in sterke mate bij om het peil op te trekken. KIRSCH bleef slechts twee jaar (6). Zijn opvolger was Charles VERHAEGHE; een "kind van Oostende" (7).

Sedert 1885 was Paul LANDOY directeur. Hij was, zoals veel van zijn collega's, een man die veel en moeilijk werk achter de schermen deed. Na zijn onverwachte dood in augustus 1891 werd hij opgevolgd door Armand LUTENS (8). Deze diende vóór het zomerseizoen in 1897 zijn ontslag in (9). Zijn opvolger Emile BRUNFAUT kon slechts één seizoen zijn werk doen, het jaar daarop lag hij een vijftal maand ziek te Ieper en stierf daarna op 43-jarige leeftijd (10).

De nieuwe Kursaaldirecteur werd de Belgische tenor Nestor MASSART (1849-1899). Hij behaalde zijn eerste prijs zang te Gent, was gedurende vijf jaar eerste tenor aan het Munttheater en kwam verschillende malen in het Oostends Kursaal zingen (11). Hij zong in bijna alle theaters van Frankrijk en was een geliefde gast in Amerika (12). Zijn eerste seizoen als artistiek directeur was tevens zijn laatste, hij stierf op 21 december 1899 (13).

Henri HEUSCHLING was ook geen onbekende te Oostende. In het Casino en het Kursaal trad hij op, tussen 1881 en 1892, als succesvol bariton met een prachtige stem en een goede reputatie (14). In

1900 werd deze Brusselse zanger, zangleraar en ingenieur, Kursaal-directeur benoemd (15). Zijn carrière zag er tot dan toe als volgt uit (16) : als student aan de "Ecole des Mines" liet hij zich voor het eerst als zanger horen in 1861 op een liefdadigheidsfeest. Hij kreeg les van de beroemde tenor ROGER en werd in 1872 laureaat aan het conservatorium van Parijs. Na succesvolle concertreizen vestigde hij zich te Brussel van 1882 tot 1897 en zong daar in talrijke concerten. Hoewel het theater hem minder aantrok, was hij een der meest veelzijdige zangers. Hij gaf ook zangles aan de prinsessen. Op de maandag na Pinksteren 1900 trad hij de 1.296ste maal op in het openbaar. Hij had toen 460 verschillende werken van 153 verschillende auteurs geïnterpreteerd.

Hij nam ook het initiatief om enkele intieme winterconcerten in het Kursaal te geven, waaraan hij zelf meewerkte, hoewel zijn stem niet meer als vroeger klonk (17).

Georges MARQUET nam in 1905 het roer in handen. Hij verleende de morele en materiële steun en maakte van Oostende een kunstcentrum. Dankzij zijn maecenaat kwamen de groten der aarde op de affiche. De Oostendenaars zelf bedacht hij af en toe met een gratis concert (18). Tot en met 1909 kon hij Oostende aan de culturele top van de badplaatsen houden, maar hij moest tenslotte toch capituleren voor de naijver van de andere badplaatsen. Zijn periode mag wel de meest sublieme uit de Kursaalgeschiedenis genoemd worden.

Hem opvolgen was zeker geen gemakkelijke taak; de nieuwe concessionaris CHARPENTIER hield het slechts één jaar vol. Daarna kwam het beheer voor één jaar terug in handen van Arthur LUTENS (19). Emile MATHIEU nam in 1912 de taak over. Hij was een journalist-muziekcriticus en bovendien tekstdichter van enkele composities voor Léon RINSKOPF (20).

-
- (1) cf. M. CONSTANDT.
 - (2) F.M., 08.09.1855; F.O., 21.08.1855; F.O., 02.09.1855; G.R.O., 26.08.1859.
 - (3) F.O., 15.09.1856.
 - (4) E.O., 29.20.1871 en 02.11.1871.
 - (5) E.O., 06.01.1878.
 - (6) Kirsch wordt vermeld bij E. GREGOIR, Les artistes musiciens..., 1885, p. 264.
 - (7) E.O., 17.06.1880.
 - (8) S.O., 30.08.1891 en E.O., 05.01.1893.
 - (9) E.O., 02.05.1897.
 - (10) E.O., 18.04.1898 en C.O., 09.09.1895.
 - (11) E.O., 10.11.1898; C.O., 12.11.1898; S.O., 11.06.1899.
 - (12) art. Massart, Nestor Henry Jean, in Algemene muziekencyclopedie, o.l.v. J. ROBIJNS, J. MOSTAERT en M. ZIJLSTRA, dl. 6, Haarlem, 1982, p. 233.
 - (13) E.O., 26.12.1899.
 - (14) S.O., 21.08.1885.
 - (15) E.O., 29.03.1900 en 11.08.1900.
 - (16) E.O., 14.05.1901; en E. GREGOIR, Les artistes musiciens..., 1885, p. 241-242.
 - (17) E.O., 28.01.1904 en 04.02.1904.
 - (18) S.O., 29.09.1907.
 - (19) E.O., 05.05.1910.
 - (20) E.O., 07.04.1912. Hij schreef de teksten voor "Amour", "Art-Ensor", en "A nos princes", door Rinskopf op muziek gezet.

B. Solisten en Ensembles

Willy ALBIMOOR (= Willy Demoor)

Werd geboren te Wevelgem op 28 december 1924. Volgde concervatoria te Brugge en Mechelen 1943-44 voor piano, contrapunt en orgel. Vanaf 1946 treedt hij in de Casino's op van Oostende, Blankenberge, Knokke, Valkenburg en Amsterdam als pianist van het orkest A. BOEHME. Hij krijgt, mede door zijn lichte haarkleur de bijnaam van "de witte van de casino". Begin jaren '50 maakt hij deel uit van het ensemble van Jack SELS. Heeft verschillende composities op plaat in binnen en buitenland.

Bron : Ostend Flash; 1958, nr. 6.

- 1° Arme Joe; Mijn winterroosje : gezongen door Will Tura. Orkest o.l.v. Willy Albimoor.
Palette PB 25.655; 1 single (uitgave 1967).
- 2° Will Tura n° 5 : 12 nummers gezongen door W. Tura waarvan 8 met het orkest o.l.v. Willy Albimoor.
Palette MGPB 9474; 1LP (uitgave 1967).
- 3° Chakachas new sound : Chica chica bau bau van W. Albimoor en 10 andere nummers gearrangeerd door Willy Albimoor.
Orkest Chakachas.
Polydor 2411004; 1LP (uitgave 1970).
- 4° Vlaanderen mijn land : 11 liederen gezongen door Will Tura. Muzikale leiding en arrangementen Willy Albimoor.
Topkapi 2965008. 1LP + tekst (uitgave 1977).
- 5° Hello moeders ! 10 liederen gezongen door Will Tura. Muzikale leiding en arrangementen Willy Albimoor.
Topkapi 2965 010; 1LP (uitgave 1978).

Arno HINTJENS (zie ook T.C. Matic)

- 1° Arno : Forget the cold sweat (extented version + single version; Hintjens-Feys); Congo (instrumentaal; Hintjens).
Arno, zang, met begeleiding (zie LP).
Virgin 608 040; 1 maxi-single (uitgave 1986).
- 2° Arno : Forget the cold sweat; Down and out (Hintjens-Feys). Congo; Miss Nell (Hintjens). Play the guitar boy (Hintjens-Onraedt); When the rock (Hintjens). Qu'est-ce que c'est ?; Come back (Hintjens-Feys). Yooh; La bella Rossa (Hintjens).
Arno Hintjens, harmonica, percussie, piano, arrangementen; Serge Feys, keybords, arrang.; J.-P. Onraedt, drums, perc.; J.-M. Aerts, gitaren; E. Verhees, gitaar; Redgy en Kaz Lux, backing vocals; Syca, African piano; Willie Willie, gitaar; Michel, floor toms; Zaïks, gitaar.
Opgenomen in ICP Studios Brussel.
Virgin 207 671; 1LP (uitgave 1986).
- 3° JiVē to the beat; Shoutback van A. Hintjens-J.-M. Aerts.
Arno, zang; met begeleiding (zie LP).
Virgin 109539; 1 single (uitgave 1988).

- 4° Charlatan : Jive to the beat; Bathroom singer; Lets go to heaven; Shout back; Fun, money & pleasure; Le tango de la peau van A. Hintjens-J.-M. Aerts. Take me where you sleep at night van A. Hintjens-D. Salamon. Le bon dieu van J. Brel. Black doll van A. Hintjens-S. Feys. Trouble in mind (trad.).
Arno, zang; J.-M. Aerts, gitaar, gitaarsynthesizers & bass; J.-P. Onraedt, drums & percussie; A. Goutier, bass; S. Ferrara, accordeon, H. Czukay, keyboards, gitaar & Franse hoorn; Jumpie, keyboards.
 Opgenomen in Outer Space Studio Nice.
 Virgin 208 755; 1LP (uitgave 1988).

Minouche BARELLI

- 1° 4 chansons met o.a. Le garçon d'Ostende (A. Barelli-P. Delanoé).
M. Barelli, zang; muzikale directie en arrangementen A. Borly-L. Clarens.
 CBS EP 6331; 1 single (uitgave 1968).

James BEAM

Afkomstig uit de streek van Deinze vestigt hij zich in 1981 onmiddellijk in de zaak "James Beam" in de Langestraat 18, tot april 1988. Met zijn dochter Saida V en zijn ensemble brengen zij country music en show op de scene. Beide zingen en spelen gitaar. Saida V speelt ook mandoline maar daarbij is ze wedstrijddanseres alle stijlen. Op de internationale wedstrijd voor moderne dansen te Londen in 1986 werd zij derde geklasseerd.

Bron : persoonlijke mededeling.

- 1° The old 97. The streets of Baltimore.
James Beam ensemble.
 Western Records WN 01; 1 single (uitgave 1983).
- 2° James Beam country sound : 12 liederen.
James Beam ensemble.
 Western Records 198501; 1 geluidscassette (uitgave 1985).
- 3° + 4° I can dance, van Gaby Lang.
Saida V, zang, met begeleiding.
 Opgenomen in ICP studio te Brussel t.g.v. Dance championship 1985.
 Mango 19851; 1 single + 1 maxi single (uitgave 1985).
- 5° Act naturally, gezongen door James Beam; Hey country girl, gezongen door Saida V.
 Met eigen begeleiding.
 Western Records WN 02; 1 single (uitgave 1987).

BERTINO

Albert LINGIER werd geboren te Glasgow op 1 september 1915. Was van beroep brandweerman, maar beter bekend als toneel-, revuespeler en kabaretier. Hij schreef bijna alle teksten van zijn liedjes zelf, ze werden op vliegende bladen gedrukt. Hij schreef wekelijks cursiefjes in het Oostends in Het Kustblad vanaf 1946 onder de naam Berten Schuffelet. Na het verdwijnen van Het Kustblad schrijft hij wekelijks over toneel in De Zeewacht. Hij overlijdt te Oostende op 3 mei 1969.

Bron : Langs de Galerijen door O. Vilain.

- Zie voor meer informatie : Albert Lingier (1915-1969) : studie over een Oostendse volksfiguur : verhandeling door Ann Decorte. - 4 dln.

- 1° Dikke Matille; Potpourri van oude liedjes.
Bertino, tekst en zang; Orkest o.l.v. W. Huys.
Olympia 592425; 1 plaat + tekst; 78 t.
- 2° Ostende over 35 joar (muziek Lauwers); Ostende Keuneginne.
Bertino, tekst en zang; met orkest.
Marlein Records 71725; 1 plaat + tekst; 78 t.
- 3° Ostende oender waoter, tekst van en gezongen door Bertino.
Op de vismarkt zien 'k geboren, gezongen door Irma Westerlinck.
Marc Mirror, hammondorgel.
Olympia 579125; 1 plaat + tekst; 78 t.; uitgave 1953.
- 4° Aan de gernostrap, van Bertino en M. Devriendt. Clemence,
van Bertino en F. Blankaert.
Bertino, zang; Marc Mirror, hammondorgel; André Arix, accordeon.
Olympia 6076; 1 plaat 78 t.
- 5° Bertino zingt : Matroos vaarwel, van H. Thoten en Eruta Retik.
Ostende oender waoter, van Fontenoy-J. Hoes. Potpourri nr. 2;
Aan de gernostrap, van Bertino-M. Devriendt.
Bertino, zang; met begeleiding.
Olympia EP 1023; 1 single.

DE GARRE VAN KONNEE

Er is in de tijd nogal wat gepolemiekt, verondersteld en beweerd geworden over de "Garre van Konnee" te Oostende.

Onlangs kreeg ik een nieuw element in dit debat te lezen.

Wie kent er te Brugge de "garre" ? Dit is niet alleen een straatje, maar terzelfdertijd een (nieuwe) herberg te Brugge. Als ge het niet weet loopt ge er voorbij : aan je rechterzijde als je van de Grote Markt naar de Burg gaat.

In dit cafeetje kan men het verhaal (de Brugse versie !) lezen over de "Garre van Cornee".

Volgens dit bericht werd dit straatje 400 jaar geleden de Zuidzeepstraat genoemd, van 1840 af was het de Zeepstraat. Men vermoedt dat op die plaats een zeepfabriek zou gestaan hebben.

Dat waren de officiële namen, de Bruggelingen noemden dit straatje evenwel de "Garre".

Rond de jaren 1860 vestigde zich een zekere Corneille, een Fransman, in dit straatje die spekken bakte en oliekoeken (de beste van heel Brugge) en van toen af sprak men over de "Garre van Cornee".

Dit lijkt mij een zeer aannemelijke verklaring. Wie weet beter ?

J. KLAUSING

HET DAENSISME IN HET ARRONDISSEMENT OOSTENDE

In het arrondissement Oostende deden de daensisten hun intrede n.a.v. tussentijdse parlementsverkiezingen in 1895. Hector PLANCQUAERT voerde de lijst aan. Verwoede pogingen van pastoor Victor LANSSEN uit Leffinge, "kiesdraver" van de Katholieke partij, om dit te verhinderen mislukten. Daensistische voormannen uit heel Vlaanderen hielden fel opgemerkte meetings in de stad Oostende - de blauwe burcht van West-Vlaanderen - en in het omliggende. De lijst van PLANCQUAERT behaalde 9 % van de stemmen. Dit daensistisch verkiezingssucces, alsmede de gelijktijdige doorbraak van de Oostendse

socialisten, verontrustten Leopold II die toen een vaste vakantie-ganger in de koningin der badsteden was. Bij de parlementsverkiezingen van het jaar daarop scoorden de daensisten, opnieuw aangevoerd door PLANQUAERT, 11,4 %. Over de oprichting van een daensistische partijafdeling of "Kristene Volkspartij" in Oostende tasten we nochtans in het duister. Wie waren de initiatiefnemers ? Het is evenwel zeker dat er onder de leden van de Katholieke Volksbond, die de kleine burgerij en de arbeiders verenigde, heel wat sympathisanten van het daensisme waren. Zelfs voorzitter L. SPILLIAERT was de beweging gunstig gezind en werd daarom in 1906 de eerste plaats aangeboden op een gezamenlijke lijst, een initiatief dat evenwel mislukte.

Maar ook buiten de stad lieten de daensisten geregeld van zich horen. Zij organiseerden meetings in vrijwel alle gemeenten van het arrondissement, niet zelden met de medewerking van de liberalen, wat tot hevige polemieken aanleiding gaf, zoals b.v. in Gistel en Moere.

Electoraal succes zat er na 1896 voor de Oostendse "Kristene Volkspartij" nochtans niet meer in. Ze behaalde in 1900 nog amper 2,3 % of 1.000 stemmen. Lijstaanvoerder was toen August VAN DAMME, landbouwer uit Oudenburg. Overal waar de daensisten optraden stuitte zij op de onverzettelijkheid van de Katholieke partij en de clerus. Broodroof, laster en omkoperij waren toen de normale ingrediënten in de bitsige politieke strijd tussen klerikalen en antiklerikalen.

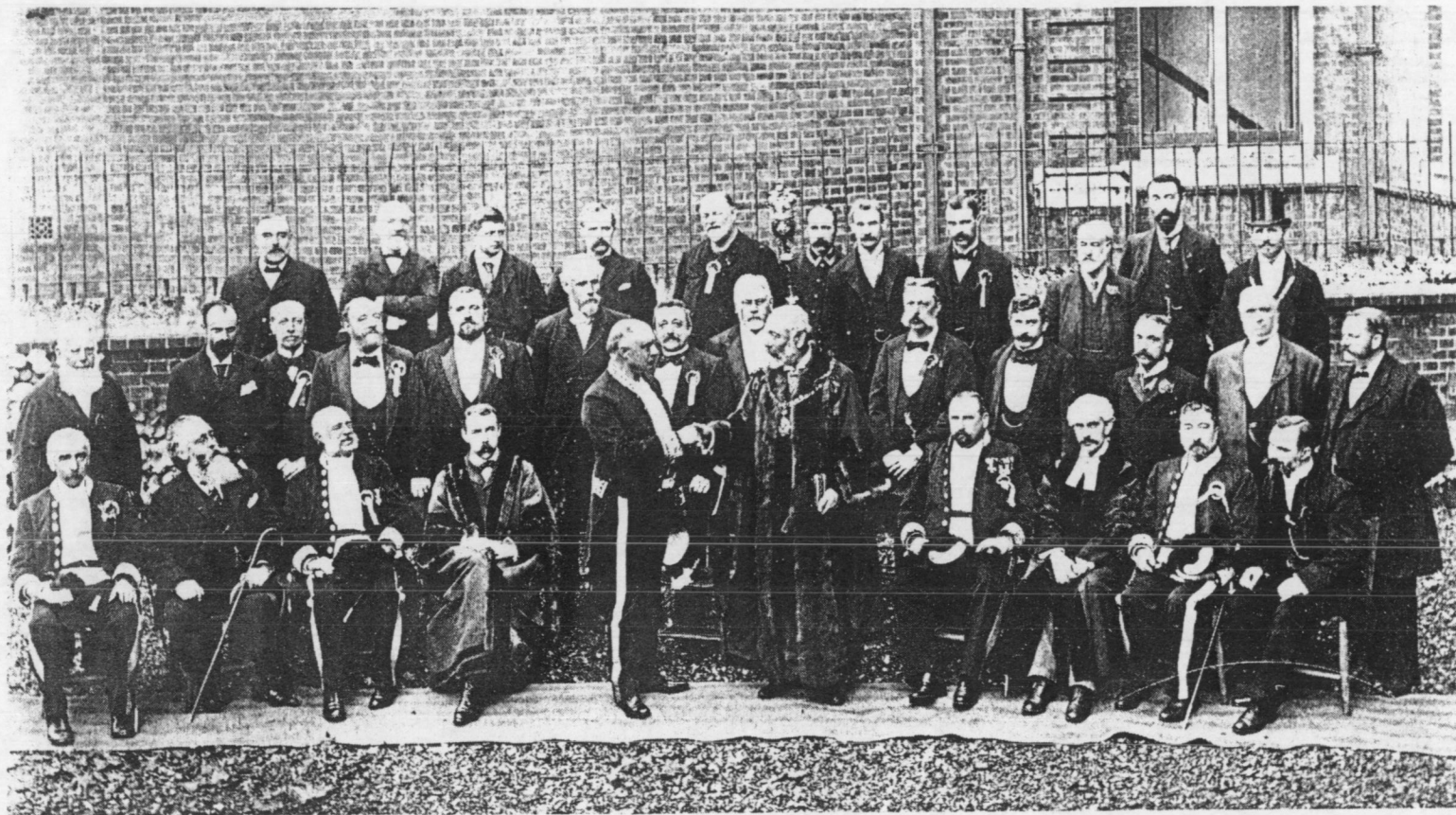
Op dat alles wordt in het boek van Koen ROTSAERT uitvoerig ingegaan. De locale politieke anekdote krijgt er een ruime plaats toebedeeld, zonder afbreuk te doen aan de wetenschappelijke benadering.

N.N.

IN DIT NUMMER

- blz. 169 : J.B. DREESEN : De juiste ligging van de kerk van Sintecatharina-West.
- blz. 172 : I. VAN HYFTE : Was Oostende zó revolutionair in 1789 ?
- blz. 174 : F. COOPMAN : De vergeten zeevrijdigers 1914-1918.
- blz. 178 : G. BILLIET : Boekbespreking. Paul Duribieux. Een Dam in de Tijd.
- blz. 179 : N. HOSTYN : Architecten en architectuur te Oostende tijdens het interbellum - 8.
- blz. 181 : E. LIETARD : Oostendse numismatiek.
- blz. 184 : N. HOSTYN : Joseph Pieters. Oostendenaar maakt carrière te Antwerpen.
- blz. 185 : A. SWYNGEDAUX : Ostendiana.
- blz. 187 : De Oostendse architect Tilleman-François Suys.
- blz. 191 : S. IPPEL : Een kennismaking - De Vliegende Klepel.
- blz. 192 : A. CASIER : De Oostendse muziekgeschiedenis - XXXIX.
- blz. 194 : R. LEROY : opgenomen muziek en lied uit Oostende en omgeving - Collectie Ostendiana (11).
- blz. 196 : J. KLAUSING : De Garre van Konnee.
- N.N. : Het daensisme in het arrondissement Oostende.

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

Reeds in 1897 waren er contacten tussen de stad Oostende en andere steden. Burgemeester A. Pieters begroet zijn ambtgenoot uit Eastbourne (Engeland), omringd door de gemeenteraadsleden van beide steden.